

ՏՕՆ ԿԱՌԱՅ Ի ՓՈԽՈՒ

Մեր «Կարեւոր տօներ ի ծառան» խորագրով յօդուածի մէջ, ուրիշ տօներու հետ յիշատակուող էինք ձեռնարկի տօն, և յիշատակուող էինք զիւրի մը պատեհին զմասնէն. ահա սոյն այս վերնագրով կ'սկսուի մեր յօդուածն, որ կրնայ հետաքրքրելի լինել. Արդէն ինչպէս քանիցս յայտարարած ենք, մեք մեր յօդուածները կ'ընթարթեմք միմեկեւոր ընդ միտ յօդուած և ի նպատակ յարգել բանասիրաց եւս առաւել մեղ. և կ'աւելցուի է որ բանասէրք հմուտ զոյնք հաճին մերթ ընդ մերթ հին կեանքն, պատմութիւնն ու աւանդութիւնը պրպտել, որովք նախկին ու հնազանդական միջնորդներ երբեմն զիստօրիներ թափառեցուց յիշատակէն լուրջ դարու երկնա կամարին վերայ:

Ճակատագիր տաճարն, նոյնպէս ժողովուրդ անուանեալ կամ ձախէր նազ, ամենէն հաշակաւորն և ամենէն պատուեալն է առ Հնդկիս. փոռի մէջ հաստատուած է նա, քաղաք ի Պէնկայա, 100 փարսան ի կալիպալէ, Օրիսայի բլրին վերայ: Սա առանձին տաճար մը չէ, այլ բազմութիւն մը գէթ յիշուած տաճարաց, բովանդակեալը 189 մէթր երկայն և 183 մէթր լայն գետնի մը մէջ. ԺԳ. դարու ճարտարագիտութենէ մը բարձրացած, ծանր առանց շքեղութեան, բայց կազմուած բաւական մեծապարմ մի ձուլածոյ, Զորս դուռներ կը մտնեն ի գետնի մէջ. աւելի զեղեցիկը և բազմաթիւ, պատեալ է երկու մեծապարմ աւելածներէ, այս է փուռն Առիւծուց, Դեմ յանդիման կը բարձրանայ փողոցին մէջ սեւ երկաթեակովէն մը արձան, բարձր շուրջ 12 մէթր, լեւծ, վայելուչ, ընդ զիմակաց լինելով իւր շքեղութեամբ ամեն անոնց, որ կը շրջապատէ, և և ի վեր բարձրացած կապակալուն կուռքի մը, հովանաւ աստուծոյն: Պիտաւոր մեհակներ Պոստիւլ, կամ մեծ մեհակն, շինուած է 60 մէթր բարձր բերդէ, 12 երեսքի վրայ, որ կը նշարուի խիտ հեռուէն մինչեւ ի ծով, և յորանաձեւ երեք շինուածէ: Մարտարայ ընդարձակ սառնարանի վրայ կ'աւազակային ծառեր, իւր եղբայրը Պուլի և իւր բոլորը Եւրոպայ: Բոլոր շէնքը, թէ՛ ներքին և թէ արտաքին, ծածկուած է քանդակներով, փղերով, կորճերով և ամեն տեսակ ճիւղերով:

Ուխտաւորաց մեծ բազմութիւն

մը կերթայ ամէն եղանակի մէջ և հնդկաստանի ամէն հեռաւորագոյն մեհակներէ, զէպ ի ձախնաղի գահեանն Այս մեհակն ժողովուրդն է Պահաճիներու, որոց ոմանք հոն կը բնակին հանապաղ, մինչդեռ այլք կ'երթան ի հնդկաստան ուխտաւորաց եռանդը դրդելով համար, և յանկուցանել զհնարաւոր տարեկան քոսերուն: Ճամբորդ բուրմը կոչուին Գանտա: Բայց ժողովուրդը կը շփոթէ այս անուան տակ ձախնաղի տեղապահներն Այս Պահաճիները մենավաճառութիւն կ'ընեն ուխտագնացաց բազմութեան կարեւոր ուսեսաններու, մեծ չափազոր ծովութեամբ, նոյնպէս երեք հազար ձախնաղի բուրմեր կը գտնուին այս հնարագիտութեան և ուրիշ շատ բաներու մէջ, որք բաւական մեծ հետողութեան են իրենց պահեստին և այս մեհակներուն: Իրենց կարգին մէջ կը հայտնի չորս հարիւր խոհանար ընտանիքներ և հարիւր քսան կերպարէք կամ վարձակներ, ամենը պաշտօնաւոր աստուածոց և իւրեանց երկրպագուաց:

Ի փուռի ամէն տարի տան երկու տուն կը կառարուի Պիտաւոր չորսերն են՝ Ծով-Ժողով, Գանտ-Ժողով, Ընտանիք-Ժողով կամ ամեն կառաց: Այս վերջինը ամենաշքեղն է իւր արարողութեամբը և ամբողջով որ կը յանկուցանէ: Պէնկայէ Աստուծոյ ամառն երկրորդ օրն կ'սկսի (յուշիսի վերջին օրերուն), խիտ զօրաւոր տաքին ժամանակ և անձեռնաց եղանակի մուտքին: Սկայագործ տալիս լուծումը երեք կուռքեր, իրենց տունի անունը կը կրեն (Ռոյլ):

Ճակատագիր այս կուռքեր հոչակուած են ամբողջ աշխարհի մէջ յոյր բազմութեամբ մը, զորս Գիտնական են իրենց անուաց տակ վեր բարձրացալ մեծատարած, շիկակամբ, կանաչ, դեղին, ծիրանեղաւր դժեբէ դաշն, ի հեռուստ մեծ շքեղութեամբ կերելի, բայց մօտէն ոչ այլ ինչ է բայց միայն աշխուշակ կոյտ մը յոռեպէս պնեակ: Ամենէ մեծը, այս ձախնաղին, 14 մէթր բարձրութիւն ունի. ուղիւղեց անիւներ 2 մէթր արմատագծէ դաս շարժելու կը ծաղային, տանեստանը կուռքին գահալը կը կրէ: Ուրիշ երկու կուռքեր Պուլի և Եւրոպայի սահմանուած: առաջինէն քիչ մը կը գնան զանին, այլ ոչ նուազ բարձր են: Իւր երեքը շքեղապատուած են 12 մէթր 50 սանթիմ ընդարձակ սրահներէ յորում բուրմեր կը շարժին իրեն ի զուանցութեան, հրապուրելով իրենց բուռն շարժումով և երկայնաբանութեամբ բազմութեան հիացումը և ընդունելով նուէրներ:

Զորս կը ձգեն մարդիկ ամէն կողմէ: Արթը քնդիւր և զանազան շարտաշուծիւններէ զինի, Առիւծուց դուռը անց կուտայ Աստուածոց: Այս կուռքեր փայտի կտորներ են շուրջ երկու մէթր բարձր, զրեթէ մարդկային ոչինչ կերպարանը ունենալով և խորագոյն կտրած՝ ծառերու մէջէն, որոց վրայ, կրտէն Պահաճիներ, որք թաշուրք երեք բոյն դրած չեն:

Ձանոնք տաճարէն դուռ հանելով, կառավորողներն հակադարձաբար կ'երայ, բարձր կառքերու մէջ, և իրենց գահալից վրայ կը դնեն: Այն ատեն նորաքանչ աղաղակ մը ի վեր կ'ընէ, բազմութեան բանդազուանք իւր ծայրն կը հասնի, և երկու հարիւր հազար ուխտագնացք՝ որոց մեծ մասն կ'ընեն են՝ իրենց աղաղակներով Աստուածոց յաղթութիւնը կը հոչակեն: Մինչեւ այս ատեն ձախնաղի կը պատշաճեցնեն ոտքեր, ձեռներ և ուղիւղեալներն յետոյ յարգական նշաններով կը պատեն երեք կուռքեր ծիւրանակ գտնի: Այն ատեն կ'ընդունին փուռանէ ռաճակէ պարտիք բաշխուցներ, որ մեծ հանդիսի ի սօն եկած է զինուած շքեղ աւելով կը կառքերուն վրայ կ'ընէ և հոն կը կատարէ շնորհ ի կամ Աստուածոց աւելածութեան պաշտօնը: Յետ այս նորիկ կ'ընեն անձեռնալ գեղեւոր բազմութիւն ծաղակներով իւրեղեհութեամբ բուռն, և որ ծանրաբանութեամբ մասնաւորապէս օգնել փուռի բնակչաց կուռքեր տանելու համար: Կառաց բոլորակն կը ընակին ի բազմութեայ, և նշան տորուռելու կը յարգանք անհեթեթ պատշաճ կ'ընայ, որ հոն կ'աղաղակ են ամբողջ նոցա օրինակին կը հետեւի, իւրաքանչիւր որ կը բռնէ Աստուած պաշտական զործ ընելու, ձեռքն անոնց կ'ընէ: Իրենց վրայ կ'ընէ յետոյ ծանրաբան մեքենայը կը շարժեն և զետին կը դողացնեն իրենց գնացիւր:

Ձառանցեալ ուրախութիւն մը բոլոր դէմքերը կը կեդրանացնէ: ճամբարները հիացեալ ամբողջութեան կը զեռան, հնդկական մեհակները կը հնչեն և հոն զոյն որոտածայն աղաղակներ կը բարձրանան անդադար: Ռաճակ վայելուչ շքեղութեայ, իւր նուիրական հովանոցներ, իւր լայն հողմահարներ, մարմնոյն քանդակաւոր խնամք, տարա կուռք փղեր հնչուն զանգակներով, ծիրանեղաւր ծածկոյթներ ուղիւղէ վաճառակներով սփռած, փանտները դաժան աչքերով, մոլեգին շարժումով, որ կառաց սրահներու վրայ կը խօսի զայրագին, ամբոյնի մը քայլն ծանր

և միակերպ, որ կը հաղորդակցէ անցք մը ուրիշ բազմութեան մը ան շքեղութեայ, այս տարօրինակ տեսարանին բոլոր բովանդակութիւնն զան նկատող օտարականին վերայ կը գործէ խորին տպաւորութիւն մը: Կառքեր, առաւել կամ նուազ արագ ընթանալով, գետնի վրեւակին համեմատ երթալով, ընդհանրապէս երեք կամ չորս օրեր կը հասնին ի Կոնստանտնուպոլիս, վախճան իրենց ճամբորդութեան: Հոն աստուածները քանի մը օրեր կը հանդարտին, յետոյ կը վերադառնան ի ծովանաղի տաճարն (Ճանապարհ հորդութիւն Լաքուա քաղաքի ի ձախնաղի մեհակն՝ 1849):

Երբեմն, այս ալժամ անմեղ հանդիսին, կը կցէին մարդկեղէն զոհերու գարշութիւնները: Այն ատեն մոլեռանգները կը ձգուէին ձախնաղի կառքին անիւներուն վրայ, որ ըստ Պահաճիների կ'ընդունին արեւանուէրն, այլք, կախուած օդին մէջ կ'աղմկելով, որ իրենց ունեւուն մէջ կը մտնին, արագութեամբ կը դառնան իրենց իրենց վրայ, ամբոյնի վրայ ծաղկիներ ցնակելով: Այլք կը գոհավորեն տէգերու, սպարաց և զանակներու վրայ: . . . Աւելի սուկալ տեսարաններ կը բազմանան կառաց ընթացքին վրայ: Ինչպէս Անգղիացի ճամբորդ մը Պիւլիանան անդեկութիւն կուտայ որ 1806ին Մեթ-Ժողովարի մէջ կը նստէր: Այս մոլեռանգութեան գարշիկ օրինակները դադարած են երկար ատենէ ի վեր: Անգղիական կառավարութիւնը Պիւլիանան վրայ պատասխանուած ըրած է իրենց տօներու մէջ թափուած արեւան, Բայց այս հանդէսներ աղետալից են կոտորածով, որ պատճառ կը լինի ուխտաւորաց ամբոյնի մէջ: Ամենէն փաստակար եղանակին է որ ամէն կողմէ կը պատրաստուին, իրենց անուան անհուն միջոցի մէջ, անանց ապաստանի, գետնի վրայ ննջելով, անօթութենէ տառապելով և դուռած շէջներով ի նպատակ իրենց ճամբորդութեան, խիտ ահաւոր փաստակար վիճակաց մէջ նաեւ հաղորդարներն առնոց մէջ երեք իրենց հայրենիքն յեն մտնել ու տեսնել միւսանգամ և փուռի շուրջ բոլոր վարչութեանց մէջ, ճամբորդներ սփռուած են մարդկեղէն ոսկորներին:

89 յուլիս 13
Պարտիզակ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀԱՆԻՍ ՄԵՐԱՆԱԿԱՐԱՇԵՆՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ՅԻՄԿԻՏԱՐ

Երեկ տեղի ունեցաւ յիսկիւտար Հայկազեան վարժարանի տարեկան միջնակարգախումբեան հանդէսն: Ինչպէս շքով վարժարանի ընդարձակ պարտիզին մէջ՝ որ մեծ ճաշակաւ, դասինքը և մրտենքը և դրօշակներով զարդարուած էր:

Հանդիսավայրին բեմն գորգերով յարդարեալ և որոյ ճակատն դրուած էր Օսմանեան Թուրքան, և մի քիչ վար կը նշմարուէին միմեանց առնութիւն կախուած երջանկայիտաղ ներսէս Սրբազան Պատրիարքի, և արդի Պատրիարք Խորէն Սրբազան Արքեպիսկոպոս պատկերներն:

Ժամը 6½ էր, երբ առաջնորդութեամբ Տնօրէնին հանդիսավայրն առաջնորդուեցան Գեր. Գրիգորիս Սրբազան Աւետիքեան որ Սրբազան Պատրիարք հօր կողմէ կուգար փոխանորդաբար նախագահել սոյն հանդիսին, ընկերակցութեամբ քահանայից խմբի, վսեմափայլ իրթական նախարար Միւնիք փայտի կողմէ զրկուած վսեմապետ Այի Զաւիպ պէյ Դիւանապետ նոյն պաշտօնատան որ նոյնպէս վարժարանին քրտնութեանց ներկայ գտնուելով իւր գոհունակութիւնն զբարոքապէս տուած է առ Տնօրէնն, վսեմափայլ Պահարի փայտի կողմէ զրկուած բարձրաստիճան պաշտօնատար, ինչպէս նաեւ թաղապետական շրջանակի պաշտօնից պետ Ալմէտ պէյ, ազգային երեսփոխան յարգապատիւ Քրիստոստուր Էֆ. Զաքարիան և այլ Պատ. Ազգայինը որոց անուանքն աստ մի առ մի ինչատակել երկար պիտի լինէր մեզ:

Հանդիսավայրն լցուած էր ծնողաց և բարեկամաց խուռն և ընտելւողին համակրելի երկսեռ բազմութեամբ մը, որք յոռնկայ ընդունեցին այդ պատկառելի խումբն:

Հանդէսն սկսաւ վարժարանին յատկաբար անուանուած զանգիւղի մը, զոր երդեցին երկեւոր աշակերտը, ընկերակցութեամբ դաշնակի և որ ընդունուեցաւ հանդիսականաց կողմէ բուռն ծափահարութեամբ:

Յետ որոյ խօսք առաւ վարժարանի Պատ. Հիմնադիր-Տնօրէն Միւնիք Էֆ. Աղաճանեան, որ իւր վարժարանին հաստատման թուականէն, այն է 1885 է մինչեւ ցարգ վարժարանին տուած ուղղութիւնն բացատրելով՝ պարզեց հանդիսականացը այն ամեն մասնաւոր խնամքներն:

Զորս ինք և իւր Պատ. պաշտօնակիցը չեն զրացած առ ի յառաջդիմութիւն հայկազն մանկտուն, մասնաւոր ի մասնաւորի շէշտեղ խօսեցաւ իւր վարժարանի մէջ կրօնի և Մարիսի լեզուի տրուած մասնաւոր հոգածութեան մասին այնուհետ համոզմամբ լինելու, բաւ, երբ կրօնից Սրբազան զգացումներն կը վարեն աշակերտաց արտերն՝ նոցա կատարեալ ազդուութեամբ և հաստատ կերպիւ յառաջ կ'ընթանան:

Տնօրէնի բացման բանախօսութիւնն ծափահարութեամբ ընդունուեցաւ հանդիսականաց կողմէ:

Յետ սոյն բանախօսութեան հետզհետէ աշակերտաց և աշակերտութեանց կողմէ տեղի ունեցան Հայ. Թուրք. և Յարմարէնի մաքուր զգացումը բոլոր ճառեր և գողտրիկ արտասանութիւններն ընթացմամբ դաշնակի և քաղցրալուր երգից, և այլ և այլ կարգի մեղանաւաց բաղմամբ, որք հանդիսականաց կողմէ բուռն ծափահարութեամբ կ'ընդհատէին:

Հանդիսի առաջին մասէն վերջ Սրբազան Նախագահն ստիպուած ըլլալով բանաւոր պատճառաւ մը մեկնել, առ Տնօրէնն ուղղեց բանա զբուռնաց, գոյեց իւր աննկուն կամքն և յարատւն աշխատութիւնն, քաջալերեց զայն իւր փայլեց և խոյնդոտներով լի ասպարիզին մէջ: Սրբազան Պատրիարք հօր և իւր օրհնութիւններն տալով մեկնեցաւ հանդիսավայրէն:

Սրբանակաց բաշխումն և աշակերտաց ճառախօսութիւններն և արտասանութիւններն վերջ խօսք առին հետզհետէ նախ վարժարանի Օսմանեան լեզուի քաջաշուտ դաստիս մեծապարգ. Նազարէթ Էֆ. Գարազայեան, որ ճանկ լեզուի անհրաժեշտ կարեւորութիւնն բացատրեց Թուրքերէն զեղեցիկ և ի մասնաւոր զրուծութեամբ մը: Յետոյ ի դիմաց հանդիսականաց խօսեցաւ Ազգ. Ժանօթ զբաղեւորներն Արմեն Էֆ. Լուսինեան, որ շնորհակալութիւններ մատուց առ Պատ. Տնօրէնին ի վեր հանելով վարժարանի բարձր ուղղութիւնն և իրական յառաջդիմութիւնն, որոց ի պատասխան Տնօրէնն իւր շնորհակալութիւններն յարտեց առ անհնաբան և միանգամայն առ ազնուաշուք հանդիսականն:

Հանդէսն փակեցաւ Համբարձեմ քաղաքով, որոց հանդիսականք յոյնկայ ունեցողներն, եւ մեկնեցան հանդիսավայրէն գոհունակութեամբ: զգացումը և խնդր ի սիրտ, այնուհետ համոզմամբ լինել Հայկազեան վարժարանն կրկնակի արդիւնաւոր եղած է, և ապագային մեծ մեծ արդիւններ տալու յոյսն կը ներշնչէ իրաւամբ:

Վ. Ս. Պաշտօնակից

1889 Յուլիս 24

ԵՐԿԱԹԱԳՈՐԾՆ

ՆՅԱՆԱԿ

ԲԵՐՈՒՆԻ ԼԻՄՈՆՅԱՆ

Նաբիկիւնէն վաղած ջուրը թափած կըսելու մարեւելու օգնած ըլլալով, հարուստ Պարսկական գորգը փղերիկ հեղեղութեամբ մը աղատեց լուր բաղան ունեցած էր:

Այսինքն ներկայ գտնուող երեք հուժկու մարդոցմէ օգնութիւն մը գտնուելու յոյսերին կտրած երկու անմեղ զոհերը, իրենց իրենց օգնելու փորձաւորութեամբ էին: Եւ այս կերպով, ինքնօժանութեան դատը մեծ յաղթանակ մը կը տանէր անկեղծապէս իրենց շնորհիւ, ընդդէմ մարդկային աղբի:

Սակայն Հայր Ռափիկի լեզուն տակաւին կապուած էր: Բարի հաղարապետն եւ այս անսովոր դէպքին պատճառը հարցաքննելը իւր կերթ ճաշակին և պարկեշտութեան համաձայն չէր տեսնել: Իսկ «պատասխան» Մարտիրոս, առողջ մնացած «նաբիկիւն» յորդմունքէն գողցաւոր Հայր Ռափիկի առջեւ տեղաւորելէն ետեւ, վերաւորեալ «նաբիկիւն» ալ դուրս կը հանէր՝ զանի դարմանելու համար:

Երբ Մարտիրոս անեկի դռնէն դուրս եկաւ, ծերունի վիրաբոյժը յանցաւորի մը խոնարհ և աղերայիլ գեմքով հաղարապետին երեսը նայեցաւ:

Այս վերջինն շնորհալի ժպիտով մը միայն փոխարկութիւն կ'ընէր: —Ինչեքէ, Տէր հաղարապետ—բաւ, վերապէս բարի ծերունին: —Բան մը չէ, հոգ չէ, ներքու ինչ կայ, աչիւ: Բարեկամ: Հանգստութիւնները նայեցէ, ի՞նչ կ'ըլլայ, ոչինչ դէպք մի է, միայն թէ... —Բայց ըստարտութիւն տալու եմ ձեզ, Տէր հաղարապետ: —Կաղաքի մարդկան խօսքեր մը ընէք: Ըստարտութիւն տալու ի՞նչ պէտք կայ, խօսք ընելը արժեքիւր բան չէ, դորդք քիչ մը փնտռել է, է՛նչ կ'ըլլայ երեք, յաւիտեանպէս նոր պիտի մնար: Կը խնդրեմ պարզապէս տղայական մտածումներու մի մասնուիք, մանաւանդ դուք որ սոսկալի վերջէ մը դիւ ապառքեք, հիմա պարզապէս չունի բանի մը համար խնդ:

Դիւր յարուցանել կ'ուզէք, Հայր Ռափիկ . . . հա՛հ, հա՛հ, հա՛հ:

—Բայց, Տէր հաղարապետ, չէք գիտեր թէ իմ սրտիս վրայ ի՞նչ ահագին վէրք մը բացուած է. եթէ գիտնայիք . . .

—Այդ կտոր մը դորդին քիւ մը փնտռուած ըլլալուն համար միթէ:

—Ո՛չ, Տէր հաղարապետ. յիշաւի կը ցաւիմ այսպիսի գեղեցիկ դորդի մը փնտռուած ըլլալուն համար: Բայց ասոր վրայ արտաքին կարգի խռովում մը զգալի իսկ ձեք մեծութեան նախաթիւք մը կը համարիմ: Իմ իրագած բուն ցաւս ուրիշ բանի համար է:

—Կը խնդրեմ, ըսէք այդ ուրիշ բանը, որպէս զի եթէ ձեռքէս դալիք բան մը կայ՝ պէտք եղած օգնութիւնը ընեմ ձեզի:

—Շատ բարեպիտեւ: Տէր հաղարապետ. գիտեմ որ դիւ երջանկացնելու համար ձեռն խնդրելիք մէկ մեծ զոհողութիւնս չպիտի զլանաք ինձ:

—Ձեր ուզածը ինչ որ ալ ըլլայ անոր հիմակուրէն տէք էք, Հայր Ռափիկ:

—Ծնորակալ եմ: արդէն գիտէի որ այսպէս պիտի պատասխանէիք:

—Ուրեմն ի՞նչ է ուզածիդ, չուտով ըսէք կը խնդրեմ:

—Այս Մարտիրոս պատասխանը ինձ պիտի յանձնէք, Տէր հաղարապետ:

—Ի՞նչ կ'ուզէք, Հայր Ռափիկ. միթէ այս մարդը չարագործ մի է:

—Աստուած մի արացէ, Տէր հաղարապետ, ընդհակառակէն ամենէն բարի, ամենէն համակրելի և ամենէն թշուառ անձերէն մին է:

—Բայց կարծեմ թէ այս տեղ քիչ շատ հանգիստ է, Հայր Ռափիկ:

Գրեթէ տարիէ մը ի վեր իմ տունն կը ծառայէ, բայց Աստուած ալ գիտէ որ միայն անուամբ ծառայէ է, եւ զուկ մը մէջ զինքը կը սիրեմ, և բոլոր իւր պաշտօնակիցներն ալ իրեն կոտորակեց ըլլալովն հանդերձ եղբոր պէն կը սիրեն զինքը, բայց թէ որ ձեզի աւելի պէտք ունի, և ձեք զով աւելի բարեկամական ապաւնէք մը կ'ընայ գտնալ, միմիայն ձեզի հաճելի ըլլալու բաղձանքով այս վայրկեան իսկ զինքը բոլորովին ազատ կը թողում և երբոր ուզէք կ'ընայ զինքը ուզած տեղերնից տանիլ:

—Մէկ շնորհ մ'ալ, Տէր հաղարապետ, որով ձեք զոհողութիւնը կատարեալ կ'ըլլայ:

—Ըսէք, կը խնդրեմ, ըսէք, ուրիշ ի՞նչ կ'ուզէք ան ալ ընեմ:

—Վերանայ ներս եկած ատ

